

МЕДВІДЬ Михайло,

*доктор економічних наук, професор,
заступник начальника Київського
інституту Національної гвардії
України з навчально-методичної
роботи*

ПЛАКСІН Андрій,

*кандидат педагогічних наук, заступник
начальника факультету службово-
бойової діяльності Національної гвардії
України з навчальної та наукової
роботи*

АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «РОЗВІДУВАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ПІДРОЗДІЛАМИ НГУ»

Сьогодні підрозділи Національної гвардії України реалізують нетипові для мирного часу функції, зокрема: приймають участь у здійсненні заходів правового режиму воєнного стану та у виконанні завдань територіальної оборони. При виконанні зазначених функцій у військовослужбовців виникає необхідність приймати швидкі рішення в умовах невизначеності; підвищилась відповідальність за підлеглий особовий склад, їхнє життя та здоров'я тощо.

В даний час ворог все частіше використовує різноманітні безпілотні літальні апарати (БпЛА), які є керованими засобами, а їх точність влучення набагато більша ніж в артилерії. Це вимагає від військовослужбовців дообладнувати вже існуючі фортифікаційні споруди; тактика дій противника змушує більш ретельно звернути увагу на фортифікаційну організацію оборонного бою в траншеї та ходах сполучення, улаштування різноманітних загороджень, які б ускладнювали або унеможлилювали рух ворога в них (Семенов, Турський, 2023). Зазначені зміни звертають увагу організаторів освітнього процесу ВВНЗ на перегляд досягнення програмних результатів навчання майбутніх офіцерів. Важлива роль відводиться організації та здійсненню заходів, спрямованих на недопущення раптового нападу противника, зниження ефективності його вогню (ударів) по підрозділам, створенню сприятливих умов для організованого вступу підрозділів у бій та успішному виконанню ними бойового завдання, тобто бойовому забезпеченню військ (сил).

Такий вид бойового забезпечення як розвідка є сукупністю заходів, що проводяться командирами, штабами і підрозділами з метою добування розвідувальних відомостей про противника і місцевість у районі майбутніх дій, необхідних для підготовки та успішного ведення бою (дій). Основні зусилля розвідки зосереджуються на своєчасному забезпеченні командирів розвідувальною інформацією, необхідною для ефективного застосування

підрозділів, а також на виключенні раптовості дій противника (Бойовий статут, 2022).

Ще більш важливим є стан кадрового забезпечення зазначених процесів. Відповідно до даних Єдиної державної електронної бази з питань освіти на першому (бакалаврському) рівні підготовку за спеціальністю 254 Забезпечення військ (сил) здійснюють сім ВВНЗ, з них Військова академія (м. Одеса) за освітньою програмою «Організація розвідувально-інформаційної роботи у військових частинах (підрозділах)» (ЄДБО, 2023). Підготовка за цією освітньою програмою здійснюється для Збройних Сил України. Практичною проблемою є відсутність підготовки фахівців з розвідувального забезпечення виконання завдань підрозділами НГУ.

Відповідно до пункт три частини другої статті 13 Закону України «Про вищу освіту» державні органи, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти формують пропозиції і розміщують державне замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою у порядку, встановленому законодавством (Про вищу освіту, 2014). Представники Головного управління НГУ, командири в/ч НГУ звертають увагу на проблеми кадрового забезпечення організації дій розвідувальних підрозділів НГУ при виконанні бойових (спеціальних) завдань НГУ під час відсічі збройної агресії.

З метою вирішення згаданих проблем є необхідність формування освітньої програми «Розвідувальне забезпечення виконання завдань підрозділами Національної гвардії України» за спеціальністю 254 Забезпечення військ (сил) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти тактичного рівня військової освіти.

Для цього необхідно врахувати вимоги таких нормативно-правових актів, як: Закон України «Про вищу освіту» (Про вищу освіту, 2014); постанови Кабінету Міністрів України від 15.12.1997 № 1410 «Про трансформацію системи військової освіти»; від 19.05.2021 № 497 «Про атестацію здобувачів ступеня фахової освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного кваліфікаційного іспиту»; наказу Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 № 1385 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 254 Забезпечення військ (сил) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»; наказу Міністерства оборони України від 05.07.2022 № 175 «Про організацію підготовки офіцерського, сержантського складу у вищих військових навчальних закладах, закладах фахової передвищої військової освіти Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти» (Про організацію підготовки, 2022); розпорядження Міністерства оборони України від 04.08.2022 року № 19691/з «Організаційно-методичні рекомендації з розроблення (коригування) основних освітніх документів з підготовки військових фахівців офіцерського, сержантського (старшинського) складу у вищих військових навчальних закладах, закладах фахової передвищої військової освіти та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти» (Організаційно-методичні рекомендації, 2022).

Виходячи зі змісту бойового статуту механізованих і танкових військ сухопутних військ Збройних сил України, нормативно-правових актів НГУ та специфіку службово-бойової діяльності підрозділів НГУ можна запропонувати орієнтовний перелік освітніх компонентів військово-спеціальної підготовки (фахового курсу тактичного рівня L-1B) за спеціалізацією «Розвідувальне забезпечення виконання завдань підрозділами Національної гвардії України», а саме: «Розвідка противника»; «Розвідка місцевості»; «Військова розвідка»; «Технічна розвідка»; «Артилерійська розвідка»; «Інженерна розвідка»; «Радіаційна, хімічна, біологічна розвідка»; «Аеророзвідка»; «Тактико-спеціальна підготовка підрозділів розвідки спеціального призначення»; «Застосування БПЛА та БАК»; «Обслуговування та використання FPV – дронів»; «Використання сучасних інформаційних технологій у розвідувальних циклах»; «Система ISTAR»; «Радіоелектронна боротьба».

За результатами проведеного аналізу обґрунтовано необхідність підготовки фахівців за освітньою програмою «Розвідувальне забезпечення виконання завдань підрозділами Національної гвардії України» спеціальності 254 Забезпечення військ (сил). Враховуючи зміст нормативно-правових актів в та специфіку службово-бойової діяльності запропоновано перелік освітніх компонентів військово-спеціальної підготовки (фахового курсу тактичного рівня L-1B) за спеціалізацією «Розвідувальне забезпечення виконання завдань підрозділами Національної гвардії України».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко, Ільяшов, 2017 – Адаменко, М.В., Ільяшов, О.А. (2017). Оцінювання оперативності функціонування системи артилерійської розвідки в інтересах вогневого ураження противника ракетними військами і артилерією. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, 2017. № 2. С. 109–115.
2. Бойовий статут, 2022 – Бойовий статут механізованих і танкових військ сухопутних військ Збройних сил України (2022). Частина II Батальйон, рота. Київ: Наш Формат. 448 с.
3. Грек, et al., 2014 – Грек, А.М., Чернявський, О.Ю., Галак, О.В., Каракуркчі, Г.В., Матикін, О.В. Призначення та завдання біологічної розвідки підрозділів військ РХБ захисту при біологічному зараженні в сучасних умовах. Збірник наукових праць Академії внутрішніх військ МВС України, 1: 72–78.
4. Актуальні питання підвищення бойових можливостей підрозділів військової розвідки. Честь і закон, 1: 32–35. Медвідь, et al., 2023 – Медвідь, М.М., Криворучко, В.О., Курбатов, А.А., Гаврищук, М.М., Ніконенко, А.М., Семенов, М.В. (2023). Вивчення та впровадження бойового досвіду як передумова формування готовності майбутніх офіцерів до службово-бойової діяльності. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки», 4: 66–74.

5. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Медвідь, Гавришук, 2023 – Медвідь, М.М., Гавришук, М.М. (2023). Обґрунтування необхідності здійснення досліджень щодо формування загальних компетентностей майбутніх офіцерів Національної гвардії України в процесі професійної підготовки. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки, 2(54): 5–8.

6. Про вищу освіту, 2014 – Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 No 1556-VII. URL: <http://surl.li/jhtp> (дата звернення: 28.12.2023). Про затвердження Інструкції, 2014 – Про затвердження Інструкції з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13.10.2014 року No 1067. URL: <http://surl.li/ovaqs> (дата звернення: 28.12.2023).

7. Про затвердження стандарту, 2018 – Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 254 Забезпечення військ (сил) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 року No 1385. URL: <http://surl.li/ovaoh> (дата звернення: 28.12.2023).

8. Про Національну гвардію України, 2014 – Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. No 876-VI. URL: <http://surl.li/sjrj> (дата звернення: 28.12.2023).

9. Про організацію підготовки, 2022 – Про організацію підготовки офіцерського, сержантського складу у вищих військових навчальних закладах, закладах фахової передвищої військової освіти Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти: наказ Міністерства оборони України від 05.07.2022 року No 175.